

**Комунальний заклад
«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ
КОЛЕДЖ»
Дніпропетровської обласної ради**

СИЛАБУС

Освітній компонент	Лікувальний масаж
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	I5 Медсестринство
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Вибіркова
Форма навчання	Очна (вечірня)
Рік навчання / семестр	перший, семестр I-II
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів – 3 Усього годин – 90 Лекції – 8 Практичні заняття – 32 Самостійна робота – 50
Викладач	Лаптинський Богдан Андрійович
E-mail	krmedkol@ukr.net
Консультації	За графіком упродовж навчального року
Анотація до курсу	Освітній компонент «Лікувальний масаж» спрямований на формування комплексу теоретичних знань, практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для самостійного й науково обґрунтованого застосування масажу як відновлювальної та лікувально-профілактичної процедури. Навчальна дисципліна має чіткий практичний вектор і базується на сучасних досягненнях науки. Вона інтегрує теоретичні знання, навчає мислити критично та творчо, а також самостійно аналізувати ситуації для прийняття зважених рішень. Програма мотивує до самовдосконалення та гарантує якісне здобуття професійних навичок, необхідних на ринку праці.
Мета та завдання курсу	Метою вивчення освітнього компонента «Лікувальний масаж» є формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань, практичних вмінь та навичок застосування різних методик і технік масажу як ефективного засобу медичної реабілітації, відновного лікування та профілактики захворювань. Основні завдання освітнього компоненту: набуття студентами теоретичних знань і практичних навичок застосування дозованих механічних прийомів для відновлення функцій організму та реабілітації після захворювань. Оволодіння теорією: вивчення

	фізіологічного та механічного впливу масажу на шкіру, м'язи, суглоби, нервову, кровоносну та лімфатичну системи. Вивчення анатомії: засвоєння топографії кісток, зв'язок, м'язів, судин та нервових стовбурів для безпечного проведення процедур. Освоєння технік: практичне відпрацювання базових прийомів (погладжування, розтирання, розминання, вібрація) та їх модифікацій. Ознайомлення з видами: вивчення класичного, сегментарно-рефлекторного, точкового та інших видів лікувального масажу. Профілактика та реабілітація: застосування методик для прискорення загоєння, зняття болю, усунення застійних явищ та відновлення працездатності пацієнтів. Дотримання безпеки: вивчення показань і суворих протипоказань до проведення масажу. ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. СК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці. СК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками. СК 07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта. СК 11. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.
Програмні результати навчання	ПРН 07. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. ПРН 10. Виконувати найпростіші методи фізіотерапії. ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму. ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій. ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань. ПРН 21. Володіти українською мовою для розв'язання професійних задач.
Зміст курсу	
ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	

№ з/п	Тема	Години	
		лекції	
01	Тема 1. Анатомо-фізіологічне обґрунтування лікувального масажу та його класифікація	2	
02	Тема 2. Методика лікувального масажу при захворюваннях опорно-рухового апарату	2	
03	Тема 3. Лікувальний масаж при патологіях нервової системи	2	
04	Тема 4. Особливості застосування масажу при соматичних захворюваннях	2	
	Всього	8	
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ			
№ з/п	Тема	Години	
		практ.	с.р.
	Модуль 1. Теоретико-методичні основи лікувального масажу та базові маніпуляції		
01	Тема 1. Техніка та методика виконання прийомів погладжування та розтирання. Оцінка їхнього фізіологічного впливу на шкіру та підшкірну клітковину.	4	6
02	Тема 2. Техніка та методика виконання прийомів розминання та вібрації. Особливості застосування прийомів залежно від функціонального стану м'язів (гіпертонус/гіпотонус).	4	6
	Модуль 2. Лікувальний масаж при захворюваннях опорно-рухового апарату		
03	Тема 1. Методика лікувального масажу при дегенеративно-дистрофічних захворюваннях хребта (остеохондроз, протрузії, грижі міжхребцевих дисків).	4	6
04	Тема 2. Лікувальний масаж при порушеннях постави (сколіоз, кіфоз, лордоз) та плоскостопості у дітей та дорослих.	4	6
	Модуль 3. Лікувальний масаж при патологіях внутрішніх органів та систем		
05	Тема 1. Особливості та методика масажу при захворюваннях серцево-судинної системи (гіпертонічна хвороба, гіпотонія, ішемічна хвороба серця).	4	6
06	Тема 2. Масаж грудної клітки при захворюваннях органів дихання (хронічний бронхіт, пневмонія в стадії реконвалесценції) для покращення дренажної функції легень.	4	6
	Модуль 4. Лікувальний масаж у неврології та при травмах		
07	Тема 1. Методика лікувального масажу при спастичних та м'явих паралічах (наслідки інсультів, дитячий церебральний параліч).	4	7
08	Тема 2. Масаж на ранніх та пізніх етапах реабілітації після травм опорно-рухового апарату (переломи кісток, вивихи, розтягнення зв'язок).	4	7
	Всього	32	50
	Разом	40	50
Пререквізити		-	
Кореквізити		-	

Постреквізити	
Методи навчання	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення; наочні: аудіо-відеоматеріали; електронні ресурси: інтерактивні посібники. Практична підготовка здійснюється шляхом застосування комплексу практичних занять, клінічного тренінгу, відпрацювання мануальних навичок та симуляційного навчання. Самостійна робота передбачає опрацювання інформаційних джерел, виконання тестових завдань, фізичних вправ.
Методи контролю	Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять та має на меті перевірку рівня знань, умінь та навичок та виконання завдань самостійної роботи. Підсумкова оцінка за засвоєння матеріалу з дисципліни виставляється шляхом узагальнення поточних оцінок на практичних заняттях, складання тестових завдань з теоретичного матеріалу та виконання самостійної роботи.
Види контролю	тематичний та підсумковий контроль відповідно до навчального плану
Перелік практичних навичок та умінь	
Базові прийоми класичного масажу. Техніка та алгоритм безпомилкового виконання чотирьох основних прийомів – погладжування, розтирання, розминання та вібрації (включаючи їхні допоміжні види). Регіональні методики. Проведення лікувальних сеансів на окремих анатомічних ділянках (масаж голови, комірцевої зони, спини, попереку, грудної клітки, живота, верхніх та нижніх кінцівок). Нозологічні та спеціальні техніки. Особливості дозування та специфіка виконання масажу при конкретних патологіях – травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату (сколіоз, остеохондроз), нервової системи (парези, неврити), серцево-судинних хворобах, а також опанування основ сегментарно-рефлекторного впливу. Безпека та моніторинг. Контроль стану пацієнта (вимірювання ЧСС, артеріального тиску) під час сеансу та дотримання правил ергономіки масажиста.	
Політика курсу	
Політика освітнього компонента «Лікувальний масаж» спрямована на формування у здобувачів освіти професійних компетентностей, практичних навичок та високої культури спілкування, що необхідні для успішної діяльності у сфері медичної та фізичної реабілітації. Загалом мета та політика цього курсу передбачають формування таких ключових елементів. Теоретична база. Розуміння анатомо-фізіологічних основ впливу масажу на системи організму, показань та протипоказань до проведення процедур. Практичні навички. Володіння класичними, сегментарно-рефлекторними та спеціальними техніками масажу при різних патологічних станах. Академічна доброчесність. Дотримання принципів чесності, самостійності під час виконання завдань та неприпустимості плагіату. Професійна етика та деонтологія. Дотримання правил поведінки медичного працівника, повага до пацієнта та збереження медичної таємниці. Клінічне мислення. Здатність оцінювати стан пацієнта, підбирати індивідуальні методики масажу та контролювати ефективність процедур.	
Політика оцінювання	

Політика оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу та оволодіння компетенціями дисципліни відбувається на практичних заняттях та під час підсумкового контролю за 100-бальною системою. Поточна навчальна діяльність оцінюється на кожному практичному занятті за відповідною темою.

Інформаційні ресурси

1. Вакуленко, Л. О. Вакуленко, О. В. Кутакова, Г. В. Прилуцька. Київ : ВСВ «Медицина», 2024. 568 с.
2. Істомін А. Г. Лікувальний масаж та мануальна терапія при окремих захворюваннях: методичні вказівки до практичних занять / А. Г. Істомін, С. І. Латогуз, А. С. Сушецька. Харків: ХНМУ, 2022. 52 с.
3. Єфіменко П. Б., Каніщева О. П., Сверчкова О. В.. Масаж дорослих і дітей : навчальний посібник / Харків : ОВС, 2022. 256 с.
4. Колісник П. Ф., Семененко В. В. Лікувальний масаж та його різновиди в комплексній реабілітації пацієнтів із шийним остеохондрозом // Сучасний масаж: науково-практичний журнал. 2023. № 1. С. 15–22.
5. Підкопай Д. О. Гарячий Є. В. Лікувальний масаж : підручник, Харків: Колегіум, 2021–2022. 400 с.

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії загальнопрофесійної та цифрової підготовки

Протокол № 1 від «03» вересня 2026 р.

Голова ЦК _____ / Світлана ШОКОТЬКО /
(підпис) (прізвище, ім'я)